

Arkivsak

24/00109-1

Saksbehandler

Niklas Cederby

Saksgang

Hovedutvalg for samferdsel

Fylkesutvalget

Fylkestinget

Møtedato

09.02.2024

15.02.2024

27.02.2024

Handlingsprogram for fylkesvei 2024-2028 - sluttbehandling

Innstilling fra fylkesdirektøren

- 1) Handlingsprogram for fylkesvei utvides med et femte år, og vil gjelde for perioden 2024-2028.
- 2) Handlingsprogrammet vedtas med en ramme på 1 088,0 mill. kr. Handlingsprogrammet legges til grunn for budsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028.
- 3) Periodisering av handlingsprogrammet justeres i tråd med fylkestingets vedtak etter behandling av budsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028.

Bakgrunn og saksgang

I sak 92/21 vedtok hovedutvalg for samferdsel i Vestfold og Telemark fylkeskommune, mål og kriterier for prioritering av prosjekter i handlingsprogram for fylkesveier 2023-2032. Mål og kriterier var et resultat av en workshop med hovedutvalget 22.9.2021. Dette har ligget som en forutsetning for arbeidet med handlingsprogrammet.

I sak 28/23 behandlet hovedutvalget forslag til handlingsprogram for fylkesvei 2024-2027. (Politisk sak med høringsforslag til handlingsprogram ligger som vedlegg til denne saken). Forslaget ble sendt på høring til vestfoldsamfunnet, med frist 1.9.2023. Det kom inn 14 høringsvar. Disse ligger oppsummert i eget vedlegg til saken. Denne saken presenterer fylkesdirektørens forslag til endelig handlingsprogram.

Handlingsprogrammet er en oppfølging av vedtatt økonomireglement for Vestfold fylkeskommune (kapittel 5. Reglement for investeringer. Investeringsramme for fylkesveiprosjekter): «Fylkestinget vedtar Handlingsprogram for fylkesvei i Vestfold, som er utgangspunktet for alle fylkesveiinvesteringene».

Saken legges fram for hovedutvalg for samferdsel til uttalelse. Fylkesutvalget innstiller til fylkestinget, som fatter endelig vedtak.

Saksopplysninger

Vestfold fylkeskommune eier, drifter og forvalter om lag 1 200 km fylkesvei. I tillegg kommer 250 km med gang og sykkelvei langs fylkesvei. Fylkesveinettet skal sørge for framkommelighet for alle trafikantgrupper, inkludert kollektivtransport, gående og syklende.

I HS-sak 92/21 ble følgende mål/visjon vedtatt, og som ligger til grunn for endelig forslag til handlingsprogram:

«Vestfold og Telemark fylkeskommune skal ha som mål å ta igjen vedlikeholdsetterslepet på fylkesveinettet. Det skal arbeides for å nå nullvisjonen med ingen hardt skadde eller drepte. I tillegg skal det arbeides for å møte fremtidens klimautfordringer ved å satse på klimatilpassede løsninger, så som rassikring, flom og overvannsproblematikk. Fylkeskommunen skal arbeide for å få til en overgang til grønn mobilitet der potensialet er størst.»

Videre ble følgende kriterier vedtatt å gjelde for prioritering av nye investeringsprosjekter på fylkesveier:

- Eksisterende fylkesveinett skal oppgraderes
- Ulykkeutsatte punkter og strekninger skal utbedres
- Trygge skoleveier skal sikres
- Sykkelveinett skal bygges sammenhengende der det lar seg gjøre

Endringer

Femårig handlingsprogram 2024-2028

Da arbeidet med handlingsprogrammet startet i 2021 var det planlagt å lage et 10-årig investeringsprogram for Vestfold og Telemark fylke (VTFK). Som følge av delingsvedtaket av fylket, ble prosessen justert til å lage to separate handlingsprogram, et for Vestfold fylke og et for Telemark fylke. Prosessen ble også justert til å lage fireårige handlingsprogram, istedenfor et 10-årig. Dette med bakgrunn i at en organisasjon som skulle avvikles (VTFK) ikke skulle legge føringer for veiinvesteringer ti år frem i to nye fylker.

Forslag til handlingsprogram som ble sendt på høring i HS-sak 28/23 hadde tidsramme 2024-2027. I vedtatt budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027, ble det innarbeidet prosjekter som ikke er med i høringsforslaget. Dette er prosjekter som er tidskritiske med hensyn til gjennomføring, blant annet Frodeåstunnelen. Det medfører at høringsforslaget ikke lar seg realiseres i sin helhet innenfor gjeldende rammer i perioden 2024-2027. På grunn av det grundige arbeidet som er lagt ned i prosessen, med god kommunal medvirkning, foreslår fylkesdirektøren at handlingsprogrammet utvides med ett år, til 2028. Dette for å sikre at både høringsforslaget og de nye kritiske behovene lar seg realiseres. Det femte året ligger utenfor vedtatt økonomiplan 2024-2027, men det forutsettes at investeringsrammen videreføres omtrent på samme nivå i 2028. Det tas forbehold om vedtak i saken om budsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028.

Oversikt over prosjektene i handlingsprogram 2024 – 2028 er vedlagt saken. Foreløpig periodisering av handlingsprogram som vist i saken medfører at investeringene blir 60 mill. kr høyere i perioden 2024-2027 enn vedtatt i budsjettsaken for 2024 (FT-35/23). Erfaring viser at det trolig vil skje endringer og tidsforskyvninger som gjør at investeringer skyves frem i tid. Periodiseringen av prosjektene i handlingsprogrammet skal justeres i tråd med vedtak som gjøres i forbindelse med behandling av budsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028.

Endringer i handlingsprogrammet etter høringsperioden:

I høringsperioden kom det fjorten høringssvar. Alle seks kommuner i Vestfold leverte politisk behandlede høringssvar. Kommunene støtter i all hovedsak høringsforslaget fra mai 2023. Endelig forslag til handlingsprogram tar utgangspunkt i prosjektene som lå inne i høringsforslaget, med noen justeringer.

I denne saken omtales endringene som er foretatt i handlingsprogrammet, sammenlignet med høringsforslaget. Dette gjelder budsjettvedtak, prosjekter med behov for tilleggsfinansiering samt enkelte nye behov/prosjekter som må løses i programperioden. Endringene løses innenfor vedtatte budsjettrammer, samt en antatt ramme for 2028, som ligger utenom vedtatt budsjett- og økonomiplan.

Frodeåstunnelen, setningsskader, Tønsberg

I hver ende av Frodeåstunnelen er det miljøtunneler (kulverter) i betong. I den østre enden er det betydelige ustabile grunnforhold og utilstrekkelig fundamentering som medfører setningsskader. Setningene fører til skader på både kulvert og fundamentering, og utbedringer bør skje i 2025. Tiltaket går ut på å erstatte tunge fyllmasser med lette masser. Dette vil redusere unødige belastninger på miljøtunnellene, fundamenteringen og grunnen omkring. I handlingsprogrammer settes det av 75 mill. kr til utbedring i 2025.

Fv. 3054 Krokemoveien fra Ringveien til Sportsveien, gang- og sykkelvei, Sandefjord

I 2018 ble det inngått en 2-trinns intensjonsavtale mellom Sandefjord kommune og Vestfold fylkeskommune om finansiering og bygging av gang-/sykkelanlegg langs Krokemoveien, fra Ringveien til Sportsveien. I tråd med trinn 1 har fylkeskommunen sørget for regulering og prosjektering av veistrekningen. I tråd med trinn 2 er fylkeskommunen i dialog med Sandefjord kommune om utkast til «spleiselagsavtale» knyttet til fordeling av total kostnadene for prosjektet. Fylkesdirektøren kommer tilbake til fylkestinget med avtaleutkast i løpet av våren 2024.

Det foreslås å sette av ytterligere 8,6 mill. kr til realisering av prosjektet, sammenlignet med høringsforslaget. Dette med bakgrunn i oppdatert kostnadsanslag og priser angitt i 2026-kr. Totalt foreslås 36,6 mill. kr til prosjektet, med forbehold at VFK og Sandefjord kommune blir enige om avtaleutkastet nevnt over.

Fv. 303 Tjøllingveien; Sandtra – Hem, gang- og sykkelvei, Larvik

Prosjektet er prioritert som nr. 2 fra Larvik kommune. Strekning er en missing link mellom Sandefjord og Larvik, med mye fritids- og sommertrafikk. Strekningen kjennetegnes av høy fart og smale skuldre som gjør veien utrygg for myke trafikanter.

I høringsforslaget fant ikke fylkesdirektøren rom for å prioritere prosjektet. I fylkestingets behandling av budsjett- og økonomiplan 2024-2027 (sak 35/23) ble det vedtatt å avsette inntil 40 mill. kr for sammenkobling av gang- og sykkelvei mellom Larvik og Sandefjord. Prosjektet er lagt inn i handlingsprogram fylkesvei 2024-2028, som oppfølging av politisk vedtak i FT-sak 35/23

Oppgradering

Fylkesveinettet har et etterslep på funksjon og standard, og det er behov for å foreta oppgraderinger av veikapitalen. Tilstanden på veinettet er godt dokumentert, og noen ganger skjer det uforutsette hendelser som fremtvinger behov for oppgraderinger. I høringsforslaget var det foreslått en årlig bevilgning på 7,5 mill. kr, totalt 30 mill. kr over fire år. Det foreslås å endre dette blant annet som følge av budsjettvedtaket i Fylkestinget. Der ble rammen for handlingsprogram fylkesvei (forsterking fylkesveier, herunder asfaltprogrammet) økt med 20 mill. kr. til oppgradering i 2024. Reduksjonen henger også sammen med at det er lagt inn midler konkret til oppgradering av rekkverk og overvannssystem.

Det foreslås å avsette de 20 mill. kr. til diverse oppgraderinger i 2024. Det foreslås ikke å avsette tilsvarende midler i handlingsprogramperiodens år 2025-2028, men heller å vurdere dette i budsjettbehandlingen for 2025-2028. Det gir mulighet å høste erfaringer med hvordan uprioriterte midler til oppgradering har fungert i 2024. Samlet sett er satsningen på oppgradering styrket sammenlignet med høringsforslaget.

Rekkverk

Vestfold har mange fylkesveistrekninger med havarerte rekkverkstolper i tre, som trenger utskiftning til rekkverkstolper i stål. Det er i tillegg mye rekkverk som er slitt og har mistet sin funksjon eller som ikke lenger er godkjent etter dagens standard. Oppgradering av rekkverk er et viktig trafikksikkerhetstiltak. Det foreslås å sette av 6,25 mill. kr hvert år i handlingsprogramperioden.

Overvannssystem

Overvannssystemet er kritisk gammelt, forfallent og underdimensjonert. Det er behov for å starte en systematisk utskiftning og oppgradering av overvannssystemet til fylkesveinettet. Klimaendringene viser at det er viktig å komme i gang med dette arbeidet. Det foreslås å sette av 6,25 mill. kr hvert år i handlingsprogramperioden.

Marginalliste til handlingsprogram 2024-2028

Marginallisten inneholder gode prosjekter, men som det ikke ble funnet rom for å prioritere i handlingsprogrammet. Prosjekter fra marginallisten kan realiseres dersom det i programperioden er udisponerte midler fra vedtatte prosjekter i handlingsprogrammet. Ved slike tilfeller vil fylkesdirektøren legge frem egne saker, med handlingsrom for å foreta politiske prioriteringer.

Det er ett prosjekt på marginallisten fylkesdirektøren vil omtale på grunn av føringer fra tidligere politiske vedtak.

Ny vei til Campus Vestfold USN, Horten

Fylkestinget i Vestfold vedtok i sak 48/19 å bidra med 50 mill. kr til finansiering av ny adkomstvei til Campus, med forutsetning at veien lot seg finansieres innenfor en kostnadsramme på 70 mill. kr. De økonomiske forutsetningene som lå til grunn for å bidra med 50 mill. kr er vesentlig endret siden FT-sak 48/19, da prosjektet i januar 2023 ble estimert til 219 mill. kr. I høringsforslaget fra mai 2023 ble det ikke funnet rom til å prioritere prosjektet i handlingsprogram 2024-2027. USN har levert et omfattende høringssvar, som ligger som eget vedlegg til saken. I endelig forslag til handlingsprogram er det fra fylkesdirektøren ikke funnet rom til å prioritere prosjektet. Heller ikke Horten kommune har i sitt høringssvar prioritert prosjektet. Eventuell videre fremdrift for prosjektet avventer en politisk avgjørelse.

Uprioriterte prosjekter i handlingsprogram 2024-2028

Fylkesdirektøren har i utarbeidelsen til forslag til handlingsprogram, lagt stor vekt ved kommunenes vedtatte prioriteringsrekkefølge av prosjekter. På grunn av det store antall prosjekttinnspill og det økonomiske handlingsrommet valgte fylkesdirektøren å ta med de fire øverste prioriteringene til hver av kommunene. Øvrige innspill, med lavere prioritering i kommunene, ble lagt på en liste over uprioriterte prosjekter. Disse ligger som vedlegg til saken.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser.

Handlingsprogrammet for fylkesveinettet 2024-2028, viser foreslått bruk av investeringsmidler for Vestfold fylkeskommune de neste fem årene. Periodisering av handlingsprogrammet justeres i forbindelse med behandling av budsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028.

Handlingsprogrammet finansieres med låneopptak, mva.-kompensasjon og ekstern finansiering. I gjeldende budsjett- og økonomiplan er det vedtatt 842,0 mill. kr til investeringer i fylkesvei utenom Bypakke Tønsbergregionen. Per år er det ca. 210 mill. kr. Siden handlingsprogrammet strekker seg ett år utover budsjett- og økonomiplan 2024-2027, legges det til grunn en antatt ramme for 2028 som videreføres på omtrent samme nivå. Endelig ramme for 2028 vedtas i budsjett- og økonomiplan for 2025-2028.

Det foreligger usikkerhet knyttet til kostnadskalkylene for de nye prosjektene som er foreslått i handlingsprogrammet.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål.

Det er viktig at utvikling av fylkesveinettet gjennomføres i tråd med FNs bærekraftsmål. Å utvikle veinettet bidrar blant annet til å skape mer bærekraftige byer og lokalsamfunn (FNs bærekraftsmål nr. 11) og tilrettelegging for industri, innovasjon og infrastruktur (nr. 9). Veibygging medfører betydelige klimagassutslipp (nr. 13), og det medfører miljøpåvirkninger på land (nr. 15) og i vann (nr. 14). Det må i hvert enkelt investeringsprosjekt søkes å redusere klima- og miljøpåvirkningen i størst mulig grad. Nytt for dette handlingsprogrammet er at det i hvert nye prosjekt er avsatt midler til klimatiltak, slik at klimafotavtrykket kan reduseres. I fremtidige anbudskonkurranser vil det også stilles strengere krav til tiltak for å redusere klima- og miljøpåvirkningen. Dette vil mulig medføre at prosjekter blir noe dyrere.

Fylkesdirektørens vurdering

I arbeidet med handlingsprogram for fylkesvei har fylkesdirektøren vært opptatt av politisk eierskap og medvirkning underveis i prosessen. Handlingsprogrammet tar utgangspunkt i visjonen vedtatt i HS-sak 92/21. Det har vært klare forventninger om å ta igjen

vedlikeholdsetterslepet, arbeide for å nå nullvisjonen, å møte fremtidens klimautfordringer og å fremme overgang til grønn mobilitet.

Fylkesdirektøren mener det er riktig å utvide programperioden med ett år, til å gjelde 2028. Dette for å sikre at både høringsforslaget og de nye kritiske behovene lar seg realiseres, som beskrevet i saken. Det presiseres at det femte året ligger utenfor vedtatt økonomiplan 2024-2027. Fylkesdirektøren har tatt utgangspunkt i at investeringsrammen videreføres omtrent på samme nivå i 2028. Det tas forbehold om vedtak i saken om budsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028.

Fylkesdirektøren innstiller på at handlingsprogram for fylkesvei vedtas, med endringene som er beskrevet.

Vedlegg:

Handlingsprogram 2024-2028 fylkesvei_oversikt

Høring - handlingsprogram for fylkesveinettet 2024-2027 - Vestfold fylkeskommune

Høringsforslag HP 2024-2027 Vestfold

Marginalliste prosjekter (HP 2024-2028)

Uprioriterte prosjekter (HP 2024-2028)

Høringsinnspill Vestfold

USN - Høringsinnspill - handlingsprogram for fylkesveinettet 2024- 2027